

Протокол № 14
от заседание на Научния съвет на Института за български език,
проведено на 7 юли 2025 г.

Дневен ред:

1. Приемане на труда „Български диалектен кулинарен речник“ за печат.
2. Обсъждане на проектно предложение на СБДЛГ към ФНИ.
3. Приемане на рецензенти и разширен състав за отчитане на проекта „Европейски лингвистичен атлас“ (2023–2025).
4. Приемане на отчета от първия етап на проекта „Онтология на предикатите за действие – лингвистично моделиране с фокус върху българския език“, финансиран от ФНИ.
5. Обсъждане и приемане на отчета на проекта „Нормативна граматика. Етап 2“.
6. Обсъждане на ново проектно предложение на СБДЛГ по ЕБР с Румънската академия
7. Обсъждане на ново проектно предложение на СИБЕ по ЕБР с Румънската академия.
8. Обсъждане на нова проектно предложение по грантовата схема между БАН и ПАН.
9. Предложение за комисия по обявен конкурс за академичната длъжност „асистент“ в СЕ.
10. Обсъждане и приемане на Правилник за обучение на докторанти на самостоятелна подготовка в Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при БАН.
11. Приемане на Правилника на Научния съвет на ИБЕ след направени изменения и допълнения.
12. Предложение за допълнителни промени в Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в ИБЕ.
13. Разни.

Присъстват 12 членове на НС: проф. д-р Св. Коева, проф. д-р Л. Антонова, проф. д-р Д. Благоева, проф. д-р Р. Станчева, проф. д.ф.н. М. Цибранска, доц. д-р М. Томов, доц. д-р Н. Костова, доц. д-р Хр. Дейкова, доц. д-р Й. Кирилова, доц. д-р М. Влахова, доц. д-р Цв. Димитрова, проф. д-р С. Колковска.

Отсъстват 3 членове на НС: проф. д-р А. Кочева, доц. д-р Т. Александрова, доц. д-р Цв. Георгиева.

Присъстващи без право на глас: ас. д-р А. Георгиев, доц. д-р Кр. Симеонова, гл. ас. д-р Х. Кукова, гл. ас. д-р С. Лесева, гл. ас. д-р В. Стефанова, гл. ас. д-р М. Котева.

По т. 1 Научният съвет РЕШИ:

1.1. Приема за печат труда „Български диалектен кулинарен речник“ с авторски колектив: Л. Антонова-Василева, Л. Василева, Ил. Гаравалова, Сл. Керемидчиева, К. Кирилов, М. Котева, А. Кочева, Ек. Ушева, и редакционна колегия: А. Кочева (главен редактор), Л. Василева, М. Котева. Научни рецензенти на труда са проф. д-р Сия Колковска и проф. д.ф.н. Елена Каневска-Николова.

1.2. Приема трудът „Български диалектен кулинарен речник“ да бъде отпечатан като издание на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“.

По т. 2 Научният съвет РЕШИ:

Одобрява проектното предложение на Секцията за българска диалектология и лингвистична география към Фонд „Научни изследвания“ със заглавие: „Интерактивен езиков ландшафт – кулинарни изоглоси и ареали“.

По т. 3 Научният съвет РЕШИ:

3.1. Утвърждава за рецензенти на проекта „Европейски лингвистичен атлас“ (2023 – 2025 г.) проф. д.ф.н. Мариана Цибранска-Костова и доц. д-р Кирил Първанов.

3.2. Утвърждава за членове на разширения състав за обсъждане на проекта „Европейски лингвистичен атлас“ проф. д-р Валентин Гешев, доц. д-р Христина Дейкова, доц. д-р Надежда Костова и доц. д-р Цветана Димитрова.

По т. 4 Научният съвет РЕШИ:

Приема научния отчет за първия етап на проекта „Онтология на предикатите за действие – лингвистично моделиране с фокус върху българския език“, финансиран от Фонд „Научни изследвания“.

По т. 5 Научният съвет РЕШИ:

Приема за успешно завършен проекта на Секцията за съвременен български език „Нормативна граматика. Етап 2“.

По т. 6 Научният съвет РЕШИ:

Одобрява предложението на Секцията за българска диалектология и лингвистична география за съвместен проект по ЕБР с Румънската академия на тема „Европейска лингвогеография: лексика на диалектно равнище в дигитална перспектива (Европейски лингвистичен атлас)“.

По т. 7 Научният съвет РЕШИ:

Одобрява предложението на Секцията за история на българския език за съвместен проект по ЕБР с Института за лингвистика на Румънската академия на тема „Споделеното наследство: ръкописи на кирилица и латиница (XV – XVIII в.) от двете страни на Дунава и техният език“.

По т. 8 Научният съвет РЕШИ:

Одобрява предложението за двугодишен съвместен проект по грантовата схема с Института по славистика на Полската академия на науките на тема „Функционални аспекти на съвременната лексика (българско-полска съпоставка)“.

По т. 9 Научният съвет РЕШИ:

Утвърждава комисия по обявения конкурс за академичната длъжност „асистент“ за нуждите на Секцията по етнолингвистика в състав: доц. д-р Йоанна Кирилова (председател), проф. д-р Мария Китанова и доц. д-р Мая Влахова.

По т. 10 Научният съвет РЕШИ:

Приема Правилника за обучение на докторанти на самостоятелна подготовка в Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при БАН със следните уточнения след обсъждане:

Чл. 15. Финансови условия: (1) Докторантите на самостоятелна подготовка, които не са служители на Института:

- 1. Внасят средства за заплащане на членовете на семинара за зачисляване на докторанта при подаване на документите (за рецензия възнаграждение в размер спрямо актуалните към момента в БАН такси за рецензия при защита на дисертационен труд на редовни докторанти, а за участие на останалите членове на семинара възнаграждение, равно на възнаграждението на член на научно жури при конкурс за заемане на длъжността „главен асистент“).**
- 2. За периода, през който тече докторантурата на свободна подготовка, докторантът следва да заплаща годишна такса, равна на годишната такса, определена от Академичния съвет на ЦО за редовните докторанти.**
- 3. Предварителното обсъждане на семинара, с което се открива процедурата за защита на дисертационния труд, се заплаща спрямо актуалните към момента в БАН такси за защита на редовни докторанти.**

(2) Защитата на дисертационния труд за получаване на образователната и научна степен „доктор“ се извършва според ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за български език. Докторантът изцяло финансира процедурата по провеждане на защитата на дисертационния си труд, най-късно десет дни преди датата на самата защита, като внася необходимата сума по банковата сметка на Института за български език. Финансовите условия за защита са същите както действащите към момента в БАН за редовните и задочните докторанти;

Ал. 4 се променя по следния начин:

(4) Финансовите условия за докторанти на самостоятелна подготовка в Института за български език, които са чужденци, са същите като при докторантите български граждани при обсъждането от семинара за зачисляване. През периода на обучението си те следва да заплащат такса в размер на определената от Академичния съвет на ЦО такса за редовни докторанти.

Чл. 17 се променя по следния начин:

Чл. 17. Сумите, получени за периода на обучението, и сумата за вътрешната защита следва да се води от счетоводството на Института за български език към секцията, в която протича обучението на докторанта. Тази сума може да се използва само за възнаграждения на членовете на научното жури при защитата и за развитието на съответната докторска програма и на обучаваните в нея докторанти, както и за възнаграждения на научните консултанти.

По т. 11 Научният съвет РЕШИ:

11.1 Приема следните промени в Правилника за устройството и дейността на Научния съвет към Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при БАН:

В чл. 16:

(2) Предлага комисия за конкурсния изпит по специалността (писмен и устен), която се назначава от директора на Института.

(3) Взема решение за зачисляването на редовни и задочни докторанти въз основа на резултатите от конкурса.

(4) Утвърждава по предложение на съответната секция състава на семинара за обсъждане на проекта за дисертационен труд на кандидати за докторанти на самостоятелна подготовка в съответствие с чл. 8, ал. 4 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за български език.

(5) Разглежда заявленията на кандидатите за зачисляване в докторантура на самостоятелна подготовка, когато те са лица, които не са на основен трудов договор в Института за български език (в едномесечен срок от подаване на заявлението), като се произнася за допускането им до обсъждане. При положително решение определя секцията, в която следва да се проведе обсъждането, и утвърждава състава на семинара за обсъждане от пет хабилитирани лица.

(6) Взема решение за зачисляването на докторанти на самостоятелна подготовка в едномесечен срок след предложението от ръководителя на секцията, провела семинара за обсъждане с положителна оценка.

(7) При вземането на решение за зачисляване утвърждава работното наименование на темата на бъдещата дисертация на докторантите и научните им ръководители (за докторантите на самостоятелна подготовка – научен консултант).

(8) Обсъжда и утвърждава индивидуалните учебни планове на докторантите до един месец след зачисляването (за редовните и задочните докторанти) и при зачисляването (за докторантите на самостоятелна подготовка).

(9) Утвърждава конспекта за изпита по базов специализиран предмет на докторантите и предлага комисия за изпита, която се назначава от директора.

(10) В края на всяка учебна година Научният съвет атестира докторантите в Института, като обсъжда и приема отчетите им за изпълнение на индивидуалния учебен план.

(11) Промяна на темата на дисертационния труд и на научния ръководител се допуска по изключение, но не по-късно от 3 месеца преди датата на защитата. По предложение на ръководителя на докторанта, обсъдено и прието от съответната секция, Научният съвет взема решение за промяната, въз основа на което директорът издава заповед.

Чл. 17 и 18 се променят по следния начин:

Чл. 17. Научният съвет се произнася по молби за смяна на формата на обучение (от редовна в задочна) и за прекъсване на обучението на докторанти по уважителни причини.

Чл. 18. След изтичане на срока за обучение на докторантите Научният съвет по предложение на съответната секция утвърждава състава на семинара за обсъждане на отчета на докторанта в съответствие с чл. 15, ал. 1 на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за български език и взема решение по доклада на семинара на първичното научно звено в съответствие с чл. 15, ал. 2 на същия правилник.

Чл. 20 се променя по следния начин:

Чл. 20. Научният съвет по предложение на съответната секция утвърждава състава на семинара за предварително обсъждане на дисертационния труд съгласно чл. 23, ал. 3 на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за български език и се произнася по протокола от заседанието на семинара на секцията. Протоколът от заседанието се изпраща в двуседмичен срок в Научния съвет. При положително решение от предварителното обсъждане в секцията Научният съвет в едномесечен срок взема решение за състава на научното жури, предложен от секцията, и открива процедура за публична защита.

11.2. Приема Правилника за устройството и дейността на Научния съвет към Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при БАН с всички гласувани промени.

По т. 12 Научният съвет РЕШИ:

Приема следните промени в Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за български език при БАН:

- В чл. 8, ал. 3 се добавя думата „включващ“ и текстът добива следния вид:

(3) Кандидатът за зачисляване в докторантура на самостоятелна подготовка следва да притежава образователно-квалификационната степен „магистър“. Кандидатът представя проект за дисертационен труд, включващ съществена част от труда, план за по-нататъшната работа и библиография по темата.

- В чл. 8 се разменят местата на ал. 4 и ал. 5, които придобиват следния вид:

(4) Ако кандидатът за зачисляване в докторантура на самостоятелна подготовка е лице, което не е на основен трудов договор в ИБЕ, той подава заявление до НС на ИБЕ. В едномесечен срок от подаването на заявлението НС излиза с решение дали кандидатът се допуска до обсъждане, като при положително решение определя секцията, в която следва да се проведе обсъждането, и утвърждава състава на семинара за обсъждане от пет хабилитирани лица. Въз основа на решението на НС директорът издава заповед.

(5) Проектът за дисертационен труд се обсъжда на заседание на семинар на съответната секция в присъствието на кандидата, който прави устно изложение върху предложения труд. Съставът на семинара се предлага от секцията и се утвърждава от Научния съвет, въз основа на което директорът издава заповед. В него се включват най-малко пет хабилитирани лица, специалисти по съответната проблематика. Ако в секцията липсва достатъчен брой хабилитирани лица, специалисти в областта на разработката, заседанието се разширява с други хабилитирани лица, които може да бъдат и външни за ИБЕ (по смисъла на § 3 от Допълнителните разпоредби към този Правилник), но поне 3 от тях са учени от Института за български език. Един от хабилитираните учени от утвърдения състав на семинара представя писмена рецензия за обсъждания труд.

- Чл. 8, ал. 6 придобива следния вид:

(6) При положителна оценка от обсъждането семинарът предлага на НС на ИБЕ предложение за зачисляване в докторантура на самостоятелна подготовка. В случай че семинарът реши, че има нужда от доработване на проекта за дисертационен труд, се определя до шестмесечен срок за извършване на доработването. Ако до изтичането на този срок кандидатът представи преработен вариант на труда, се насрочва ново заседание на семинара.

- Чл. 8, ал. 8 се променя, както следва:

(8) (Изм. – 29.05.2025 г.) При вземането на решение за зачисляване по ал. 2 и ал. 7 НС утвърждава работното наименование на темата на бъдещата дисертация на докторанта и избира научен ръководител (за докторантите на самостоятелна подготовка – научен консултант), който е хабилиотирано лице, което отговаря на изискванията на чл. 26, ал. 1 и 5 от Закона за развитието на академичния състав в Република България за заемане на академичната длъжност „професор“ или „доцент“ в съответното професионално направление. При необходимост може да се определи и втори научен ръководител или научен консултант.

- Чл. 12, ал. 2 се променя по следния начин:

(2) Индивидуалният учебен план на редовните и задочните докторанти се изготвя от докторантите и научните им ръководители, обсъжда се на секционен заседание и се утвърждава от НС на ИБЕ до един месец след зачисляването. При самостоятелна форма на обучение учебният план се изготвя от докторанта с помощта на научния консултант, обсъжда се на секционен заседание и се утвърждава от НС на ИБЕ заедно с решението за зачисляване.

- Чл. 13, ал. 1 се променя по следния начин:

Чл. 13. (1) Докторантите полагат изпитите по базов специализиран предмет пред предложена от НС и назначена от директора комисия в състав от най-малко 3 хабилиотиранни лица, като в комисията участва научният ръководител на докторанта. Комисията за изпита може да включва и член, външен за ИБЕ (по смисъла на § 3 от Допълнителните разпоредби към този Правилник). Изпитът се провежда по конспект, обсъден и приет от съответната секция и утвърден от НС на ИБЕ. Част от въпросите в конспекта са общи за специалността, а другите – по теми, близки до темата на дисертацията.

- В чл. 15, ал. 1 се добавя „по предложение на секцията, утвърдено от НС“:

Чл. 15. (1) При изтичане на срока за обучението докторантът представя отчет за постигнатите от него резултати. В срок до един месец след края на обучението секцията провежда семинар за обсъждане на отчета и внася в НС предложение за решение. Съставът на семинара се определя със заповед на директора на ИБЕ по предложение на секцията, утвърдено от НС, като в него участват най-малко 5 хабилиотиранни лица или доктори на науките с компетенции в областта на темата. В заповедта се определя и хабилиотирано лице, което представя писмено мнение. На семинара докторантът представя постигнатите от него научни резултати по време на обучението и се чете писменото мнение на посоченото в заповедта на директора хабилиотирано лице.

- В чл. 23, ал. 3 се добавя „Въз основа на предложение от съответната секция, утвърдено от НС“:

(3) На заседанието по ал. 1 присъстват поне 5 хабилиотиранни лица при процедура за „доктор“ и поне 7 – при процедура за „доктор на науките“, специалисти в областта на

дисертацията и/или в свързана с нея област, от които поне 3, съответно 4, са професори или доктори на науките. При процедура за „доктор“ се определя едно хабилитирано лице за писмено мнение. Въз основа на предложение от съответната секция, утвърдено от НС, директорът издава заповед, в която се посочват хабилитираните лица, които участват в обсъждането. При липса на необходимия брой хабилитирани лица в секцията заседанието се разширява по предложение от звеното и със заповед на директора с други хабилитирани лица, специалисти в съответната област, които може да бъдат и външни за ИБЕ (по смисъла на § 3 от Допълнителните разпоредби към този Правилник). При процедура за „доктор“ в заседанието по право може да участва и да гласува научният ръководител на дисертанта.

По т. 13 Научният съвет реши:

13.1. Приема в Списъка с проекти за отчитане по т. 3.5. в Атестационната карта да бъдат включени проектите „Речник на българския език“, „Български етимологичен речник“, „Български топонимен речник“, „Общославянски лингвистичен атлас“, „Европейски лингвистичен атлас“ и „Езикова култура и езикова политика“.

13.2. Приема в Списъка с проекти за отчитане по т. 3.5. в Атестационната карта да бъдат включени и проектите „Български диалектен кулинарен речник“, „Терминологичен речник по етнолингвистика“ и „Нормативна граматика. Етап 2“.

07.07.2025 г.

Председател на НС:

(доц. д-р Христина Дейкова)

Протоколирал:

(ас. д-р Александър Георгиев)